

Western Philosophy: An Introduction
R. A. Hollingdale
London, Kahn & Averill

تاریخ فلسفہ غرب

(ویراست سوم ترجمہ)

رجینالد جان ہالینگ دیل

ترجمہ عبدالحسین آذرنگ

۲۶۵ یادداشت مترجم ۹
 ۲۶۵ پیشگفتار ۱۱
 ۲۶۵ درآمد: فلسفه چیست؟ ۱۳
 ۱۳ ۱. شک و جستجو، تصمیم گرفتن و برگزیدن ۱۳
 ۱۴ ۲. ارزیابی و نظم بخشی معرفت ۱۴
 ۱۵ ۳. فلسفه ورزی، فلسفه اندیشی ۱۵
 ۱۶ ۴. فرق فلسفه و علم ۱۶
 ۱۸ ۵. فرق فلسفه و دین ۱۸
 ۱۹ ۶. فلسفه و فهم مشترک ۱۹
 ۲۰ ۷. فلسفه و رشته های دیگر ۲۰
 ۲۱ ۸. تاریخ فلسفه، موضوع های این کتاب ۲۱

فهرست

۹ یادداشت مترجم ۹
 ۱۱ پیشگفتار ۱۱
 ۱۳ درآمد: فلسفه چیست؟ ۱۳
 ۱۳ ۱. شک و جستجو، تصمیم گرفتن و برگزیدن ۱۳
 ۱۴ ۲. ارزیابی و نظم بخشی معرفت ۱۴
 ۱۵ ۳. فلسفه ورزی، فلسفه اندیشی ۱۵
 ۱۶ ۴. فرق فلسفه و علم ۱۶
 ۱۸ ۵. فرق فلسفه و دین ۱۸
 ۱۹ ۶. فلسفه و فهم مشترک ۱۹
 ۲۰ ۷. فلسفه و رشته های دیگر ۲۰
 ۲۱ ۸. تاریخ فلسفه، موضوع های این کتاب ۲۱

بخش یکم: درآمدی به موضوع فلسفه غرب

فصل یکم: رشته های فلسفه ۲۵
 فصل دوم: منطق ۲۷
 ۱. موضوع منطق، منطق قیاسی، منطق استقرایی، استنتاج قطعی، استنتاج
 ۲۷ محتمل ۲۷
 ۲. قیاس صوری، استدلال قیاسی، ارکان استدلال قیاسی، جمله خبری ۲۹
 ۳. کیفیت، کمیت، تعمیم، حدود ۳۱
 ۴. قاعده های اعتبار قیاس ۳۶
 ۵. یازده قاعده بازنویسی به روش منطقی ۳۹
 ۶. قلب، عکس مستوی، عکس نقیض ۴۲
 ۷. استدلال های مغالطه آمیز ۴۴
 ۸. خلاصه منطق و منطق قیاسی ۴۵
 ۹. منطق جدید، منطق نمادین، منطق گزاره ها ۴۷

۳. رازوری عرفانی - فلسفی، فیثاغورس و فیثاغوریان، عالم فراحستی، آیین
فیثاغورسی ۹۵

۴. هراکلیتوس، ثبات و تغییر، بودن و شدن، پارمنیدس، هستی یکتا و بی‌کران،
مکتب الثایی ۹۷

۵. امپدوکلس، مهر و کین، آناکساگوراس، نظریه چهار عنصر، لئوکیپوس،
دموکریتوس، نظریه اتمی ۱۰۰

۶. سوفسطاییان، پروتاگوراس ۱۰۴

۷. ویژگی‌های فردی و اخلاقی فیلسوفان پیش از سقراط ۱۰۵

۸. سقراط ۱۰۹

۹. افلاطون، آرای فلسفی و سیاسی او، جمهوری افلاطونی، تحلیل مفاهیم ۱۱۰

۱۰. ارسطو، ماده و صورت، علت‌های چهارگانه، محرک اول، نظریه اخلاقی
ارسطو، انسان بزرگمنش ارسطویی، منطق ارسطو ۱۱۷

۱۱. عصر یونانی مآبی، فلسفه کلی، آنتیستنس، دیوگنس ۱۲۳

۱۲. فلسفه رواقی، زنون کیتیونی، کلئانتس، اخلاق و مابعدالطبیعه رواقی /
تعارض جبرگرایی و کمال‌پذیری ۱۲۷

۱۳. فلسفه و اخلاق اپیکوری، اپیکور، لذت‌گرایی عقلی ۱۳۰

۱۴. جنبش شکاکیت، پورهن، شکاکان آکادمی و متأخر، کارنئادس ۱۳۲

۱۵. فلسفه نوافلاطونی، اوریگنس، فلوطین، فلسفه فلوطین و آیین مسیحی ۱۳۶

فصل نهم: فلسفه در سده‌های میانه. ۱۴۱

۱. تعقل فلسفی و الهیات مسیحی، فلسفه کاتولیکی در دوره‌های نخستین،
میانین و واپسین ۱۴۱

۲. اوریگنس، معرفت کاتولیکی، اندیشه‌های اوریگنس ۱۴۲

۳. قدیس آوگوستینوس، صور و اشراق الهی، شهر خدا، کلام آوگوستینوسی،
نقش و اهمیت تشکیلات رهبانی ۱۴۴

۴. بوئتیوس، روزگار ناسازگار، اریجنا و نظام فلسفی‌اش، اهمیت صومعه‌های
ایرلند ۱۴۶

۵. عصر احیا، دانشگاه‌های اروپا، فلسفه مدرسی، ترجمه آثار فلسفی یونانی،
انتقال فلسفه یونانی از راه آثار فلسفی اسلامی ۱۴۹

۶. قدیس انسلم و برهان‌هایش ۱۵۲

۷. مسئله کلیات، واقع‌گرایی، نام‌گرایی، ویلیام شامپوبی، پیر آبلار و فلسفه اخلاقی
او، نیت یا سود؟ ۱۵۳

فصل سوم: معرفت‌شناسی ۵۳

۱. مسئله شناخت / معرفت ۵۳

۲. خطا و یقین، رؤیا و واقعیت، معرفت استنتاجی ۵۴

فصل چهارم: مابعدالطبیعه ۶۱

۱. مابعدالطبیعه چیست؟ ۶۱

۲. مسائل مابعدالطبیعه ۶۱

۳. گزاره‌های مابعدالطبیعی، پرسش‌های کهن مابعدالطبیعی، ثبات و تغییر، ماده
و ذهن، سه دیدگاه در باره ماده و ذهن ۶۲

۴. جبر یا اختیار؟ ۶۸

۵. هستی و نیستی، هستی خدا ۷۰

۶. نظام‌های مابعدالطبیعی ۷۲

فصل پنجم: علم اخلاق ۷۳

۱. اخلاق چیست؟ نیک و بد، ارزشیابی اخلاق ۷۳

۲. حکم تجویزی، دشواری استدلال‌های اخلاقی، بنیاد فلسفی اخلاق ۷۴

۳. اخلاق توصیفی، یک هشدار ۷۶

۴. اخلاق نظری، معرفت اخلاقی، شاخه‌های اخلاق ۷۷

فصل ششم: زیبایی‌شناسی ۷۹

۱. زیبایی‌شناسی چیست؟ ۷۹

۲. زیبایی‌شناسی در عصر کنونی ۷۹

فصل هفتم: فلسفه کاربردی ۸۱

۱. فلسفه کاربردی ۸۱

۲. فلسفه دین، فلسفه تاریخ، فلسفه حقوق، فلسفه سیاست ۸۱

بخش دوم: درآمدی به تاریخ فلسفه غرب

پیش‌درآمد ۸۷

فصل هشتم: فلسفه یونانی ۸۹

۱. مردم یونان، پیدایش فلسفه، تفسیر اسطوره‌شناختی، تفکر عقلی ۸۹

۲. خردگرایی علمی مَلطی، طالس، آناکسیماندروس، آناکسیمنس، کسنوفانس ۹۱

۸. فرانسیسیان، دومینیکیان، قدیس بوناوتوره، راجر بیکن، قدیس توماس آکوینا و فلسفه او، برهان‌های اثبات صانع، برهان نظم. ۱۵۷
۹. دانز اسکوتس، ویلیام آکمی و فلسفه و الهیات او، پایان فلسفه مدرسی ... ۱۶۱
- فصل دهم: جنبش‌های فلسفی جدید. ۱۶۵**
۱. فلسفه جدید، فرانسیس بیکن و روش تجربی، تامس هابز و فلسفه سیاسی و تحلیلی. ۱۶۵
  ۲. خردگرایی، تجربه‌گرایی، مفاهیم پیشینی و پسینی، قضیه‌های ترکیبی و تحلیلی ۱۶۹
  ۳. فیلسوفان خردگرا، رنه دکارت، شک روشمند، درخت معرفت / باروخ اسپینوزا، یکتاشناسی، موجبیت مطلق / گوتفرید ویلهلم لایبنیتس، بهترین جهان ممکن، موناخ. ۱۷۳
  ۴. فیلسوفان تجربه‌گرا، جان لاک، معرفت‌شناسی و اندیشه سیاسی لاک، جرج بارکلی، انکار ماده و داده حسی، دیوید هیوم، شکاکیت و معرفت‌شناسی، فلسفه بریتانیایی. ۱۸۲
  ۵. سودگرایی، جرمی بنتام، جان استوارت میل. ۱۸۹
  ۶. ایمانوئل کانت و فلسفه او، احکام، مفاهیم، مقولات، ایدئالیسم جزمی، محض و استعلایی. ۱۹۱
  ۷. گوتلیب فیخته، فریدریش هگل و آثار فلسفی او، دیالکتیک هگلی، ایده مطلق و روح جهانی. ۲۰۱
  ۸. کارل مارکس، مادی‌گرایی دیالکتیکی. ۲۰۵
  ۹. فیلسوفان نوکانتی و نوهگلی، گرین، بردلی، بوزنکت، مک نگر، رویس. ۲۰۷
  ۱۰. پراگماتیسم، چارلز ساندرز پیرس، ویلیام جیمز، جان دیویی، سنت فلسفی در آمریکا. ۲۰۹
  ۱۱. فلسفه تحصلی، راسل و وایتهد، لودویگ ویتگنشتاین، حلقه وین، تحصیل‌گرایی منطقی، فلسفه زبان، گیلبرت رایل. ۲۱۱
  ۱۲. فلسفه وجودی، سورن کیرکگارد، فلسفه وجودی مسیحی، فریدریش نیچه و نیست‌انگاری، اختلاف دیدگاه فلسفه وجودی و تحصلی. ۲۱۶
  - واژه‌نامه فارسی به انگلیسی. ۲۲۱
  - واژه‌نامه انگلیسی به فارسی. ۲۲۵
  - نمایه. ۲۲۹

یادداشت مترجم

این کتاب ویراست سوم و چاپ هفتم ترجمه تاریخ فلسفه غرب است. چون این اثر در برخی از رشته‌های دانشگاهی به عنوان متن درسی و کمک‌درسی تعیین شده است و تجدید چاپ آن ضرورت دارد، مترجم با استفاده از فرصت در آن تجدیدنظر می‌کند و بر توضیحات لازم در پانویست‌ها در حد امکان می‌افزاید.

تاریخ فلسفه غرب کتابی است بسیار موجز و آسان‌فهم، و همان‌گونه که در پیشگفتار یادآوری شده است، هدف آن شناساندن فلسفه غرب به خواننده‌ای است که می‌خواهد نخستین گام‌ها را در قلمرو فلسفه بردارد. از این رو، نویسنده کتاب به علاقه‌مند ساختن او به فلسفه و فراخواندن او به فلسفه‌ورزی و فلسفه‌اندیشی، نه مرعوب کردن و گریزانیدن او از قلمرو فلسفه، کاملاً توجه داشته است.

رجینالد جان هالینگ‌دیل^۱ مؤلف این کتاب، نه تنها نویسنده‌ای چیره‌دست در عرصه فلسفه، که روزنامه‌نگار، منتقد ادبی، زندگینامه‌نویس و مترجم آثار فلسفی بسیاری به انگلیسی نیز هست. او در ۱۹۳۰ در لندن به دنیا آمد و تحصیلات مدرسه‌ای و دانشگاهی را در انگلستان و آمریکا به پایان برد

1. Reginald John Hollingdale